

РЕЦЕНЗИЯ

от професор д.н. Севдалина Илиева Димитрова,
професор в научна секция „Иновационна дейност и сътрудничество с
външни организации“ на Институт „Научноизследователска и
иновационна дейност“ при НВУ „Васил Левски“, гр. Велико Търново,
бул. „България“ № 76, тел. +359 887 395 307; sevdalinaid_bg@mail.bg

Регистрационен номер 45970 в регистър за научната дейност -

<https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/14061>;

Регистрационен номер 14061 в регистъра на академичния състав -

<https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/14061>;

Професор в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, ПН 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност)“ и проф. д.н. в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, ПН 9.1. „Национална сигурност“, научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (отбрана и национална сигурност)“

на научните трудове, представени по конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ в област на висшето образование 3.

Социални, стопански и правни науки, ПН 3.7. „Администрация и управление (Социално управление (Стратегическо управление и лидерство – теоретичен и приложен контекст))“, обявен в ДВ брой № 42 от 07 юни 2022 година

Велико Търново

2022 година

1. Обща информация

Конкурсът за заемане на академична длъжност „професор“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ (Социално управление (Стратегическо управление и лидерство – теоретичен и приложен контекст)), е обявен в ДВ, бр. 42 от 07.06.2022 год. за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Единствен кандидат по конкурса е доц. д-р Велислава Костова Николаева, понастоящем директор Департамент за чуждоезиково обучение и следдипломна квалификация на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Рецензията е изготвена в съответствие с изискванията на нормативната уредба – национална и университетска на основание заповед на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ № 528 от 08.09.2022 год.

2. Оценка на изпълнението на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“

Представените документи и материали от доц. д-р Николаева по конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ са в съответствие със законовата и вътрешно-нормативната уредба на ВСУ „Черноризец Храбър“. Представена е справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал.2 и 3, съответно на изискванията по чл. 2б, ал. 5 от ЗРАСРБ за заемане на академична длъжност „професор“ в ПН 3.7. „Администрация и управление.“

От справката е видно, че кандидатът по конкурса доц. д-р Велислава Николаева не само, че изпълнява, но и в значителна степен надхвърля изискванията. При изискуем минимум за академична длъжност „професор“ в ПН 3.7. „Администрация и управление“ от 550 т., доц. д-р Николаева покрива 955 т., в т.ч.: по показатели от гр. А – 50т.; по показатели от гр. В – 100 т.; по показатели от гр. Г – 410 т.; по показатели от гр. Д 170 т. и по показатели от гр. Е – 225 т., общо 955 т.

3. Учебно-педагогическа, научно-изследователска и експертна дейност

Педагогическата подготовка и дейност на кандидата обхваща: учебно- преподавателска, научноизследователска, експертна и проектна дейност. От представените документи се затвърждава мнението ми за доц. д-р Николаева, като учен с богат преподавателски, педагогически и експертно-проектен опит. Академичната ѝ кариера започва от 2001 год. във ВСУ, като хоноруван асистент, впоследствие асистент, старши асистент, експерт НИД, доктор от 2012 год. по „Организация и управление на производството“, доцент от 2013 год. Преподава редица учебни дисциплини в областта на мениджмънта и стратегическия мениджмънт. Внушителният ѝ педагогически опит като учител по икономически

дисциплини и заместник директор на Частна търговска гимназия гр. Варна, предшестващ академичното й развитие, я утвърждават като педагог с организационно-управленски способности. Научноизследователската й и експертно-проектната й дейност в катедра „Администрация и управление“ допринасят за нейното научно развитие и утвърждаването й като учен в областта на мениджмънта на организациите. Автор и съавтор на учебни програми и образователни ресурси за студенти, на 10 лекционни курсове за студенти ОКС „бакалавър“ и по осем учебни дисциплини в мениджмънта за студенти ОКС „магистър“. Участва в обучения за следдипломна квалификация за придобиване на професионална квалификация „Учител“ и обучения с чуждестранни студенти. За академичното и научното й израстване се обучава в специализиращи обучителни курсове. Участва в научни проекти по оперативни програми на ЕС, свързани с образованието и новите образователни технологии. Притежава правоспособност за медиатър, специализация „Бизнес медиация“ и „Медиация на работното място“. Научен ръководител е на трима докторанти от ДП „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ от ПН 3.7. Администрация и управление, от които един успешно защитил и дипломен ръководител на 42 студента. Редактор е на e-Journal на ВСУ, председател на редакционната колегия на сборник с доклади от научна конференция. Член е на СУБ – клон Варна и е вписана в Единния регистър на медиаторите в България.

Считам, че учебно-методическата, научноизследователската и експертно-проектната дейност на доц. д-р Николаева пряко кореспондира и е в съответствие с тематичната област на конкурса за заемане на академична длъжност „професор“.

4. Оценка и характеристика на научните трудове

4.1. Количествона характеристика

Участникът в конкурса за академична длъжност „професор“ доцент доктор Велислава Костова Николаева е представила общо 44 публикации с общ обем 1131 страници. Разпределението на научните трудове за рецензиране по вид, бр. и стр. е показано в табл.1

Публикации по вид	брой	Страници
1. Монографии и студии, в т.ч.:		
1.1. Монография	1	176
1.2. Глава от монография	2	67
1.3. Студии	5	127
<i>Общо:</i>	<i>8</i>	<i>385</i>

2. Научни статии, в т.ч. в съавторство:	28/30¹	272/296²
3. Научни доклади, в т.ч. в съавторство	2	27
4. Учебници и учебни помагала	6	462
Общо:	44/46³	1131/1155⁴

В преобладаващата си част публикациите са авторски. Участието на кандидата в публикациите в съавторство е значимо и ясно разграничимо (една статия, колективните монографии и учебници и учебни помагала). Двадесет (20) от публикациите са в международни издания.

Всички публикации, представени за рецензиране са след придобиването на ОНС „доктор“ и на академична длъжност „доцент.“

Броят на представените по конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ научни трудове е достатъчен и пряко кореспондират с тематичната област на конкурса, поради което приемам всичките представени за рецензиране. Всеки от научните трудове е своеобразен преход и надграждане в научно-изследователската дейност на доц. д-р Велислава Николаева.

4.2. Проблемно-тематични области на научните трудове

Трудовете, представени от кандидата по конкурса – доц. д-р Велислава Николаева, са посветени на актуални и важни проблеми на мениджмънта, с акцент на стратегическото управление, лидерството, управлението на човешките ресурси в частта на коучинга и медитацията, мениджмънта на туристическото предприятие и методологията на управление на средното образование. Това ми дава основание същите да ги отнеса в тематично отношение към **три взаимно свързани проблемно-тематични области**:

➤ Мениджмънт и лидерство - монографичен труд 1.1 и съпътстващи публикации – 1.2, 1.3, 1, 4, 1.8, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.9, 2.11, 2.12, 2.13, 2.14, 2.15, 2.16, 2.17, 2.21, 2.22, 2.23, 2.24, 2.25, 2.26, 2.27, 2.28 и 3.2;

➤ Управление на средното образование – 1.5, 1.6, 1/7, 2.8, 2.10, 2.19, 2.20.

➤ Мениджмънт на туризма – 2.1, 2.3, 2.4, 2.18, 3.1.

Посоченото разграничение между отделните функционални проблемно-тематични области е условно и те взаимно се допълват.

Ключово място в първата проблемно-тематична област, която е най-обширната, се отрежда на монографичния труд (1.1.) “Мениджърът – лидер в променящата се бизнес реалност”, с характер на хабилитационен труд. Акцент в научните търсения на кандидата по конкурса е ролята на мениджмънта в среда на 4.0 индустриална революция и свързаният с

¹ Под печат

² В т.ч. страници на публикации под печат

³ Общ брой публикации с тези под печат

⁴ Общ брой страници с тези под печат

нейните предизвикателства компетентностен профил на съвременния мениджър. А това повече или по-малко обуславя приложимостта на мениджърския подход, в т.ч. на стратегическия подход в мениджмънта. Доказано е триединството между стратегическо мислене, стратегическото управление и стратегическият бизнес успех. Това по недвусмислен начин позволява профильт на съвременния мениджър да се дообогати с качествата на стратегически лидер. За тази цел авторът си е поставил амбициозната цел на своите научни търсения в посока систематизиране и критичен анализ на специализираната литература и на тази основа представянето на концептуален модел за оценка и развитие на лидера на работното място с визия за стратегическо бизнес развитие. Дефинирани са областите за приоритетно формиране на ключови компетентности, като гарант на конкурентното предимство. Идентифицирани са подходите за изследване и оценка на лидерското поведение. Научно обоснована е необходимостта от използването на съвременния управленски инструментариум в практиката на мениджъра-лидер като предпоставка за стратегически успех – коучинг и медиация. За тази цел авторът формулира визия на концептуален модел за оценка на лидерския потенциал на съвременните бизнес мениджъри, в който да се интегрират управленските умения, източниците на власт, като властта се третира като лидерски инструмент и управленският инструментариум.

Основни приносни моменти от научните търсения на кандидата по конкурса се изразяват в доразвитие и обогатяване на теорията на стратегическия мениджмънт и организационното поведение. Научно е защитената тезата на автора за лидерството като функция на способността за развитие на съвременния мениджър чрез придобиване на нови знания и умения посредством приложимостта на нови управленски техники и инструменти, в конкретния случай коучинга и медиацията. На тази основа е предложен подход за актуална диагностика на лидерското поведение посредством емоционалната интелигентност и нетипичният управленски инструментариум за въздействие и разкриване на лидерския потенциал на мениджърите на съвременния бизнес.

В подкрепа на изследванията и моделите са и съществуващите публикации, представящи многоаспектността на стратегическия мениджмънт и неговата адаптивност на предизвикателствата на бизнес средата, продуктуване на 4тата индустриална революция.

Във втората проблемно-тематична област са предложени конкретни подходи за управление на образоването в отговор на бизнес изискванията. Дефинирани са факторите за качествен образователен процес и са идентифицирани проблемните области в тази насока.

Третата проблемно-тематична област е свързана с мениджмънта в туризма в контекста на Стратегията за устойчиво развитие на туризма до

2030 год. и на тази основа е предложена стратегията на „син океан“ като подходяща за успешен туристически бизнес.

Представените трудове за рецензиране са разработени на висок академичен стил, в логическа последователност, познаваемост, задълбоченост, аналитичност на изследванията с постигнати значими за научното познание приноси, запълващи съществени празноти в него, допринасящи за създаването на нова теория и методология в мениджмънта на бизнес организациите. А това по безспорен начин доказва и утвърждава доц. д-р Велислава Николаева като последователен, целенасочен учен, изследовател, ерудиран и креативен, познаващ в дълбочина и развиващ съвременните тенденции в изследваните от него области.

Всеки от научните трудове е своеобразен преход и надграждане в научно-изследователската дейност на доц. д-р Николаева.

4.3. Научни резултати и приноси

В обобщение, ефектът на приносите за науката и практиката, доказани в научните трудове на доц. д-р Велислава Николаева, са неоспорими и не търпят опровержение. Тяхната значимост и оригиналност за теорията и практиката на съвременния мениджмънт и лидерско поведение ми дават основание да се солидаризирам с посочените от кандидата по конкурса научни и научно-приложни приноси.

Научни приноси:

4.3.1. Разширяване и дообогатяване на теоретичното знание на основата на дефинирани авторови виждания на основните категории лидер, лидерство, с които се допълва тяхната същност.

4.3.2. Научно обоснована е авторската теза за „поведенческа интелигентност“ и „поведенческа пригодност“.

4.3.3. Генерирали са нови знания в областта на лидерството на база изведени маркери за лидерско поведение посредством уменията по коучинг, медиация и емоционална интелигентност на съвременния бизнес мениджър и лидер.

Научно-приложни резултати и приноси:

4.3.4. Доказана е научно-концептуална платформа за компетентностния профил на съвременния бизнес мениджър чрез разработването на подходящ модел за оценка на лидерския потенциал на основата на приложимостта на инструментариума на съвременния мениджмънт – коучинг и медиация на работното място..

4.3.5. Научно обоснована е възможността за прилагане на нетипични за управленската практика инструменти за стратегическо управление на бизнес организациите и публичния сектор, в частност средното образование.

4.3.6. Предложен е нов инструмент за оценка на поведението на бизнес мениджъра на работното място на базата на обвързан пакет от чек-листи за оценка на лидерските умения.

4.3.7. Научно защитена е релацията стратегическо управление-лидерство-стратегическо мислене и поведение.

Посочените научни резултати и приноси са лично дело на автора, което е неоспоримо и успешно защитават заявените от него постигнати резултати и потенциал за бъдещо научно развитие. В потвърждение са и установените 28 бр. цитирания на научни трудове на кандидата по конкурса от други автори.

Не са ми известни и не откривам в трудовете, представени по конкурса текстове от други автори, имащи отношение към изследваните проблеми от кандидата по конкурса. Не са установени чужди идеи, представени като собствени оригинални от автора. Използваните източници и документи коректно са цитирани.

5. Критични бележки и препоръки

Значимостта и оригиналността на научните и научно-приложните приноси на представените за рецензиране трудове на доц. д-р Велислава Николаева за теорията и практиката на мениджмънта и лидерството, апробирани в редица публикации на национални и международни научни форуми, в обучението на студенти и специализанти, пряката и практическа ангажираност с медиация, са достатъчно основание да се въздържа от критични бележки и препоръки.

6. Заключение

Представените от кандидата по конкурса доц. д-р Велислава Николаева документация и научна продукция отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане за придобиване на академична длъжност „професор“ и нормативната уредба на ВСУ „Черноризец Храбър“. Постигнати са значими научни и научно-приложни приноси, доказващи способността на кандидата самостоятелно да разработва важни за управленската теория и практика въпроси в контекста на релацията стратегическо управление-лидерство-стратегическо мислене и поведение.

Това ми дава достатъчно основание за **положителна оценка** на научните трудове на доц. д-р Велислава Николаева, единствен участник в конкурса за академична длъжност „професор“ и с убеденост **предлагам на уважаемите членове на научното жури същата да бъде избрана и да ѝ се присъди академичната длъжност „професор“**, в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ (Социално управление (Стратегическо управление и лидерство – теоретичен и приложен контекст) за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Дата :
21.10.2022 год.

РЕЦЕНЗЕНТ
проф. д.н.(Севдалина Димитрова)